

Säämi kielâlaavâ 31 § miäldásiih statâtorjuuh ihán 2020

Säämi kielâlaavâ (1086/2003) 31 § mielđ staatâ budjetarvâlusân kalga väldiđ meriruudâ statâtorjuuid kieldáid, servikuddijd, sämmilij päikkikuávlvlu palgâsáid sehe 18 §:st uáivildum priivaat tuáimeid laavâ heiviitmist šaddee eromâš lasekoloi luávdimân.

Riehtiministeriö almoot uuccâmnáál säämi kielâlaavâ 31 § miäldásiid statâtorjuuid ihán 2020. Torjuu ulmen lii ovdediđ säämi kielâlaavâ olášum laavâ heiviitmist šaddee eromâš lasekoloid luávdimáin. Tääi uuccâmnáál torjuuh láá uáivildum 1.1.2020 maŋa šaddee lasekoloi várás.

Riehtiministeriö puáhtá kevttiđ torjuuid enâmus 150 000 euro, jis ovdâskodde mieddeet tađe várás meriruudâid.

Uuccâmáigi álgá 20.1.2020 já nohá 13.2.2020 tme 16.15. Meriääigi maŋa puáttám ucâmušáid iä väldi huámášumán.

Miäradâsáid viggeh toohâđ ovdil njuhčâmáánu loopâ 2020. Occeeh uázžuh almottâs miäradâsâst uuccâmluámáttuvâst almottum čujottâsân.

Torjuuid heiviittem säämi kielâlaavâ (1086/2003) já statâtoorjâlaava (688/2001).

Torjuu ulme

Statâtorjuu ulmen lii ovdediđ säämi kielâlaavâ olášum luávdimáin laavâ heiviitmist šaddee eromâš lasekoloid. Torjuu puáhtá miedettiđ ei. čuávuváid olesvuodáid: jurgâlem- já tulkkumkoloh (m. almostittemtoimâ), tiedettem, škovlim já kielâuápui áigásiih sajasâškoloh, sehe säämi kielâlaavâ heiviittem oovdedmân vuoigâdittee koloh.

Tääi uuccâmnáál torjuuh láá uáivildum 1.1.2020 maŋa šaddee lasekoloi várás. Statâtorjuu ulmen ij kuittâg lah, ete statâtorjuin luávdáččii puoh tooimâst šoddâm koloid ollásávt.

Jurgâlem- já tulkkumkoloh

Statâtorjuin puáhtá luávdidä äššikiirij jurgâlmist sehe tulkkuumist šaddee koloid.

Tiedettem

Statâtorjuu puáhtá kevttiđ säämi kielâlaavâ miäldásii tiedeetmist šaddee koloi luávdimân (om. lostâalmottâsah, eres almottâsah, uápistemmeerhah, tiäđättâsah, luámáttuvah, www-siiđoh).

Kielâškovlim

Statâtorjuu puáhtá miedettiđ sâmikielâuáppoid uásálistmist šaddee sajasâškoloid.

Ovdedem

Statâtorjuin puáhtá tuárjuđ haaváid, moh ovdedeh säämi kielâlaavâ heiviittem já sämmilij kielâlij vuoigâdvoudâi olášum.

Kiäs statâtorjuu puáhtá miedettiđ?

Sämmilij päikkikuávlvlu kieldah, servikodeh já palgâseh sehe laavâ 18 §:st uáivildum priivaat tuáimeeh pyehtih uuccâđ statâtorjuu. Jis ucâmuš tahoo säämi kielâlaavâ 18 § vuáđuld, ucâmušâst kalga čielgâdidiđ, ete occee

lii mainâšum lahâčuaggâst uáivildum priivaat tuáimee. Jis occee lii siivilvuoigâdвуоđâlâš siärvus tâi vuáđudâs, ucâmušân kalga lahteđ siärvus tâi vuáđudâs kyeskee registervâldus sehe majemužžân nannejum reekigtuálulopâtttem, toimâmuštâlus já tilitärhistemciälkkus.

Maht uuccâđ torjuu?

Toorjâoccoo ucâmušluámáttuvvâin, mii kávnoo tääbbin. Ucâmušluámáttâhân lahtojeh luámáttuv ooleest pivdum lahtoseh. Occee tooimât ucâmušluámáttuv lahtosijdiskuin riehtiministeriö kirjimkontturân (oikeusministerio@om.fi, tâi Oikeusministeriö Ritarikatu 2 B, 00170 Heelsing) meriääigi siste. Occee västid ucâmuš tooimâttmist meriääigi siste. Meriääigi maņa puáttám ucâmušâid iä väöldi huámášumán.

Riehtiministeriö vuolgât máhđulii tievâsmittempivduu sehe toorjâmiärádâs ucâmušâst almottum čujottâsân.

Moiguin agâiguin ucâmušâid árvuštelli?

Torjuuh láá kuorâttállâmvuálásiih. Ucâmušâi árvuštállâm já toi koskâsâš viärdádállâm vuáđuduveh ubâlâškuorâttâlmân. Ucâmušâi koskâsii viärdádâlmist vâldih huámášumán tom, mon pyereest uuccâmkuáhtásiih já almoliih sehe statâtoorjâlaavâ miäldásiih miedettemvuáđustâsah tievih. Torjuu miedettem iähtun lii, ete occee tiävdá puoh kulmâ vuoluubeln leijee uuccâmkuáhtâsii miedettemkriiteer.

Uuccâmkuáhtásiih miedettemvuáđustâsah

1) Torjuin ruttâdemnáál toimâ kalga lohtuđ säämi kielâlaavâ olášutmân

Torjuin puáhtá luávdiđ säämi kielâlaavâ heiviittmist šaddee eromâš lasekoloid tegu jurgâlem- já tulkkumkoloid, kielâškovliittâs sajasâškoloid tâi sämmilij kielâlij vuoigâdвуоđâi oovdedmist šaddee koloid. Árvuštâlmist vâldih huámášumán maht tooimah olášuteh säämi kielâlaavâ mittomeerijd já kenigâsvuóđâid.

2) Torjuu occei lahtojeeje kritereh

Torjuu puáhtá miedettiđ sämmilij päikkikuávlun kieldáid, servikuddijd já palgâsáid sehe laavâ 18 §:s uáivildum priivaat tuáimee mainâšum laavâ heiviittmist šaddee eromâš lasekoloi luávdimân.

3) Torjuu kevttim äigi

Statâtoorjâ lii uáivildum 1.1.2020 maņa šoddâm lasekoloi várás. Toorjâ ij miedettuu sajanmáksun oovdeb iivij koloin.

Teknisiih uuccâmkuáhtásiih vuáđuiävtuh

Riehtiministeriö miedettem toorjâ puáhtá luávdiđ táválávt enâmus 90 prosenttid tuárjumnáál toimâ tohâlijn koloin.

Statâtorjuu puáhtá miedettiđ occei ton jieijâs tooimân tâi haahân teikâ kevttimnáál statâtoorjâmiärádâs miäldâsii kevttimulme olášuttee eres ko uázžoo tooimâ tâi haavâ tuárjumân. Jis statâtoorjâ miedettuvoo kevttimnáál statâtoorjâmiärádâs miäldâsii kevttimulme olášuttee eres ko uázžoo tooimâ tai haavâ tuárjumân, statâtorjuu uázžoo kalga rähtiđ sopâmuš statâtorjuu kevttimist, kevttim kocemist já toi iävtuin tooimâ tâi haavâ olášuttee uásipeelijn.

Statâtoorjâlaavâ miäldásiih almoliih iävtuh

Riehtiministeriö puáhtá miedettiđ torjuu tuše jis statâtoorjâlaavâ miäldásiih torjuu miedettem almoliih iävtuh tievih. Ministeriö váldá almoliid iävtuid huámášumán meiddei torjuu mere árvuštâldijn.

Statâtorjuu miedettem almoliuh iävtuh láá (statâtoorjâlaavâ 7 § 1 mom.):

Mittomeeri, moos statâtoorjâoccoo, lii siärvádâhlávt tohálâš.

Torjuu miedettem lii agâstállum statâtorjuu kevttimân asâttum mittomeerij tááhust.

Torjuu miedettem lii tarbâšláš, ko väldih huámášumânoccoe finnim eres almoliuh torjuu sehe haavâ tâi tooimâ kvaliteet já viijđesvuodâ.

Statâtorjuu miedettem ponjá kištottállâm já markkânij toimâm tuše uccáá.

lästuh torjuu miedetmân

Jisoccoe lii finnim ministeriöst torjuuh jo ovdil, tot kalga huolâttiđ, ete toorjâmiärádâsâin vattum čielgâdâsah torjuuh kevttimist láá tohhum meriäâigi siste. Ministeriö hilgo ucâmuš, jisoccoe lii tuodâlávt kuáridâm jieijâs kenigâsvuodâ adelid ministeriön tiäduid ovdil miedettum torjuuh kevttimist kocceem várás.

Ucâmuš hilgoo meiddei, jis tot puátá meriäâigi nuuhâm maŋa.

Magareh iävtuh torjuuh kevttimân lahtojeh?

Torjuu uázžu kevttiđ tuše ton uulmân, moos tot lii miedettum.

Riehtiministeriö miedettem toorjâ puáhtá luávdiđ enâmus toorjâmiärádâsâst miäruštállum uássus tuárjumnáál tooimâ tâi haavâ tohâlijn koloin. Tohâlijd koloid miäruštellih toorjâmiärádâsâst já ton lahtosijn.

Toorjâ ij uážu oovtâst eres almoliuh torjuuhguin leđe stuárráb ko EU tâi Suomâ lahâasâttimist asâttum statâtorjuu tâi eres almoliuh torjuu stuárráamus meeri.

Torjuu uázžoo ruttâtuálu já haldâttuv kalga ornid ääšimiäldâsávt.

Torjuu kevttimist kalga toohâđ čielgâdus majemustáá miärádâsâst mainâšum peeivi.

Torjuu uázžoo ruttâtuálu já haldâttuv kalga ornid ääšimiäldâsávt nuuvt, ete torjuu kevttim puáhtá čuávvuđ lyetittetteht. Torjuu uázžooost väätiuh kolosajekuáhtâsii ekonomliuh raportistem, jis koččâmušâst lii eromâštoorjâ tâi almostoorjâ tooimâ uásán.

Riehtiministeriöst lii vuoigâdvuotâ toohâđ statâtorjuu uázžoo ruttâtuáluun já tooimân čyeccee täärhistmijd, moh láá tarbâšliuh statâtorjuu máksimist já kevttim kocemist (statâtoorjâlaavâ 16 §).

Torjuu uázžoo kalga čielgâdiđ, lii-uv tast kenigâsvuotâ čuávvuđ skappumlahâasâttim, já väldid taam huámášuumân toimâstis. Meiddei staatân, kieldáid tâi servikuddijd kulâhánnáá torjuu uázžoo puáhtá leđe kenigâs kištodittiđ jieijâs skappumijd skappumlaavâ miäldâsij monâttállâmvuovij miel.

Jis torjuu uázžoo tiävdá almosvuoigâdvuodâlii lágádâs tobdomeerhâid (om. ruttâdmiist paijeel peeli lii almolâš ruttâdem), torjuu uázžoo kalga čuávvuđ skappumlaavâ puoh skappumijnis.

Jis torjuu uázžoo uázžu torjuu mottoom skappumân paijeel 50 % skappum áárvust, uázžoo kalga taan skappumist čuávvuđ skappumlaavâ. (Laahâ almoliuh skappumijn já kevttimvuoigâdvuotâsopâmušâin 1397/2016).

Staatâräädi kanslia lii linjim, ete torjuu uázžoo kalga pivdeđ falâlduv eenâb ko oovtâ toimâtteijest tagarijn täävvir- já palvâlusskappumijn, moi árvu páácá aalmuglii šiälmá-áárvu vuálá mutâ moi árvulaseviäruettes árvu lii eenâb ko 20 000 eurod.

Maht raportistiđ puátusijd já torjuuh kevttim?

Torjuu kevttimist kalga toohâđ čielgâdus majemustáá miáradâsâst mainâšum peeivi. Čielgâdâsân kulá sehe ekonomlâš raportistem já puáđuslâšvuodâraportistem. Torjuu uázžo kalga orniđ jieijâs ruttâtuálu já haldâttuv ääšimiäldâsávt nuuvt, ete torjuu kevttim puáhtá čuávvuđ lyetittetteht. Torjuu uázžoost väätih kolosajekuáhtásii ekonomlii raportistem, jis koččâmušâst lii eromâštoorjâ tâi almostoorjâ tooimâ uásán.

Čielgâdâsah miedettum torjuin tahhojeh luámáttuvváin, mii almostitto majeláá riehtiministeriö nettisiiđoin. Čielgâdâsâid kalga vuolgâttiđ riehtiministeriö kirjimkontturân miáradâsâst almottum diaarnumeráin.

Lasetiäđuh

Spesialäššitobdee Vava Lunabba, ovdânommâ.suhânommâ@om.fi, puh. 02951 50136